

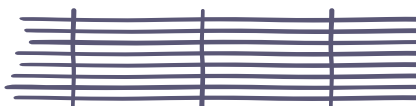

Cymun Bendigaid ar Gân
Sul Cyntaf y Grawys
18 Chwefror 2024 am 9.15am

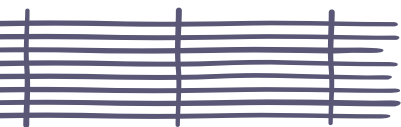

Cadeirlan
Deiniol Sant
ym Mangor

Saint Deiniol's
Cathedral
in Bangor

Croeso i Gadeirlan Deiniol Sant ym Mangor.

Rydych chi'n sefyll rwan
lle safodd Deiniol bron i
fileniwm a hanner yn ôl.

Yma, yn y flwyddyn
525, bu iddo gynnwll o'i
gwmpas gymuned lawn
ffydd, gobaiith a chariad,
gan godi o'i chwmpas
ffens gyll—y **bangor**
gwreiddiol—iddi'n gysgod
ac yn noddfa.

Ein gweddi yw y cewch
chwithau, hefyd, eich
cofleidio yma gan yr un
ffydd, gobaiith a chariad
a gyhoeddir gennym
heddiw ac sy'n ein
cyfareddu o hyd.

Yn Cymun hwn...

Yn y Cymun hwn byddwn yn cwrdd â
Christ mewn bara a gwin, ei Gorff a'i
Waed ef gyda ni.

1 Wrth inni ymgynnull, byddwn
yn paratoi ein hunain i gwrdd â
Christ trwy gyffesu ein pechodau
— y ffyrdd yr ydym wedi galaru Duw
yn ein bywydau — ac yn derbyn
gollyngdod, sef sicrwydd o faddeuant
Duw.

2 Yna rydyn ni'n gwranddo ar
ddarlleniadau o'r Beibl, gan
ganfod yno arweiniad, her,
cysur a newydd da gan Dduw.
Ymatebwn trwy gyhoeddi ein ffydd
yn y Drindod Sanctaidd a chynnig i
Dduw ein gweddi dros bawb mewn
angen.

3 Yn galon i'n haddoliad heddiw,
byddwn yn cymryd bara a gwin,
byddwn yn gofyn am fendith
gweddnewidiol Duw arnynt, yn torri'r
bara, ac — fel aelodau o Gorff toredig,
trwsiedig Crist — byddwn yn Cymuno.

4 Daw ein haddoliad i ben wrth
inni dderbyn bendith Duw, yn
gynhaliaeth inni wrth ymadael.

Waeth pa mor bell yn ôl y
gwnaethoch hynny ddiwethaf, mae
croeso i chi Gymuno yma heddiw. Os
hoffech chi Gymuno am y tro cyntaf,
neu gael eich Bedyddio, siaradwch ag
aelod o dîm yr Gadeirlan.

Ceir ffydd, gobaiith a chariad yma i
bawb.

Addoli gyda ni heddiw

Mae'r llyfryn hwn yn cynnwys popeth a ddywedir ac a genir yn ystod ein haddoliad heddiw. Fe'ch gwahoddir i fynd â'r llyfryn adref gyda chi, i fyfyrion yn eich amser eich hun ar y geiriau sanctaidd sydd ynddo. Fodd bynnag, nid darllen neu arsylwi ydi addoli – ond gweithgaredd, a ninnau'n cymryd rhan, ochr yn ochr â'r rhai sy'n cynnull gyda ni ac, y tu hwnt i hynny, ochr yn ochr â llur' nef i gyd. Dyrchefwch, felly, eich llygaid; sylwch ar liw, golau, sain, symudiad a harddwch; codwch eich llais; cyfranogwch yn yr hyn a fydd yn eich gweddnewid, o roi iddo'r cyfle.

Yn ystod ein haddoliad, rydyn ni'n dweud ac yn canu gyda'n gilydd y testun **mewn teip trwm**. Darperir cyfieithiadau o ieithoedd tramor. Mae croeso ichi wneud arwydd o'r Groes pan fydd y geiriau wedi'u marcio ag ✕. Cynigir cyfarwyddiadau eraill (rhuddellau) **mewn teip coch**; os ydych chi'n ei chael hi'n fwy cyfforddus, eisteddwch yn hytrach na sefyll neu benlinio.

Hygyrchedd

Mae dolen glyw ar waith – gosodwch gymhorthion clyw i'r lleoliad T.

Mae copiâu print bras o'r llyfryn hwn ar gael gan y stiwardiaid.

Os oes angen waffer heb glwten arnoch (yn cydymffurfio â'r gofyniad canonaidd am 20 rhan o glwten fesul miliwn), rhowch wybod i stiward.

Mae tai bach ym mhen dwyreiniol y Gadeirlan, trwy'r drws i'r chwith o'r sgrin y Cwîr.

Os bydd angen i ni adael y Gadeirlan mewn argyfwng, arhoswch ar eich heistedd a dilynwch gyfarwyddiadau'r stiwardiaid.

Plant a theluoedd ifanc

Ceir gweithgareddau a chrefftau yn ystod y Cymun Bendigaid ar Gân bob dydd Sul yng Nghapel Mair, ar gyfer unrhyw blant hyd at 11 oed. Mae'r crefftau a'r gweithgareddau yn amrywiol, gydag o leiaf un yn ymwneud â themau'r Cymun ei hun. Caiff y gofod hwn yn cael ei staffio gan oedolion cyfrifol, a bydd plant dros 5 oed yn gallu mynd a dod. Bydd plant yn parhau i fod yn gyfrifoldeb eu rhieni neu eu gwarcheidwaid bob amser. Yn y lle cyntaf, dylai plant sy'n 4 oed ac iau fod yng nghwmni rhiant neu warcheidwad oni bai bod trefniant ymlaen llaw gyda'r rhai ar ddyletswydd wedi'i wneud.

O'r Ddarllenfa a Buchedd Bangor

Pob wythnos, anfonir ebost **O'r Ddarllenfa** at danysgrifwyr gyda hysbysiadau ynghyd â delweddau wythnosol o fywyd y Gadeirlan a'r Ardal Weinidogaeth. Os nad ydych chi eisoes yn danysgrifiwr, dilynwch y cod QR, neu ewch i **cadeirlan.eglwysyngnghymru.org.uk/Darllenfa/**

Buchedd Bangor yw ein cylchgrawn rheolaidd, sy'n cynnig cymysgedd o ddefnydd ysbrydol a gwybodaeth ymarferol am ein bywyd ar y cyd. Mynnwch gopi heddiw, neu ddilynwch y cod QR i ddarllen arlein.

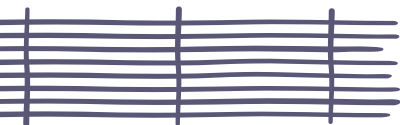
Buchedd Bangor

O'r Ddarllenfa From the Lectern

Trefn y gwasanaeth

Wedi'r hysbysiadau, codwn ar ein traed ar ganiad y gloch

Cynnull

Emyn

Deugain nydd a deugain nos
yn yr anial temtiwyd di;
deugain nydd a deugain nos
yr ymprydiaist drosom ni.

Tanllyd ydoedd haul y dydd,
gwllith y nos yn oer a thrwm;
ac ymysg gwylltffilod rhydd,
llawr y graig dy wely llwm.

Ninnau ddysgwn er dy fwyn
rywfaint o'th ddisgybiad trist:
nerth drwy ympryd gawn i ddwyn
gofid fel gofidiau Crist.

Cnawd ac ysbryd llesg a ball
dan demtasiwn Satan hyf;
ti a drechaist lid y Fall –
yn dy nerth mae'r gwan yn gryf.

**Felly cawn ni Ddwylfod heddi,
cysur a llawenydd mawr;
ac angyllion clauer eu gwedd
i'n gwas'naethu ddont i lawr.**

**Cadw ni, Waredwr gwir,
wrth dy ystlys yn dy dŷ;
cawn ar ôl yr ympryd hir
gadw Pasg tragwyddol fry.**

Geiriau
George Hunt Smyttan (1822-1870)
Cyfieithiad
J. A. Jackson (1845-1875)
Cerddoriaeth | "Aus der Tiefe"
Martin Herbst (1654-1681)

Parhawn ar ein traed tan ddiwedd y Weddi Gasgl

Cyfarchiad

✠ Yn enw'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân.
Amen.

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.
A'th gadw di yng nghariad Crist.

"Gwyn eu byd y rhai sy'n cadw dy farnedigaethau, ac yn dy
geisio di â'u holl galon."

Cyffes

Gan gynnull i ddathlu'r Cymun Bendigaid er gogoniant i Dduw,
ymbaratown gan gyffesu ein pechodau.

Rhag ein camweddau a phob drygioni,
rhag oferedd a chenfigen,
rhag casineb a malais.

Dad nefol, gwared ni.

Rhag gafael chwant a chynildeb celwydd,
rhag calon galed,
rhag bopeth a'n estrona.

Dad nefol, gwared ni.

Yn ein amharodrwydd i gydnabod ein gwerth,
yn nhreiddio ein calonnau â llafn dy gariad.

Dad nefol, gwared ni.

Yn nyddiau ein tristwch,
yn oriau ein poen,
yn awr ein marw.

Dad nefol, gwared ni.

Trwy dy Ddioddefaint a'th farw ar y Groes,
trwy dy gladdedigaeth a'th orffwys yn y bedd,
trwy dy Atgyfodiad gogoneddus.

Dad nefol, gwared ni.

Trwy lwybrau dy ddoethineb,
trwy wir edifeirwch,
trwy Gorff Crist.

Dad nefol, gwared ni.

Dad nefol,

**yr ydym wedi pechu ar feddwl, gair a gweithred,
a heb wneud yr hyn a ddylem.**

**Mae'n wir ddrwg gennym,
ac yr ydym o ddifrif yn edifarhau.**

**Er mwyn dy Fab Iesu Grist a fu farw drosom,
maddeua inni'r cwbl a aeth heibio**

**ac arwain ni yn ei ffordd ef
i gerdded fel plant y goleuni.**

Amen.

Yr hollalluog Dduw a drugarhao wrthyich,
✠ maddau ichwi a'ch rhyddhau o bechod,
a'ch cadw yn y bywyd tragwyddol.

Amen.

Parhawn ar ein traed

Kyrie eleison

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.

Cyfieithiad

Arglwydd trugarha. Crist trugarha. Arglwydd trugarha.

Cerddoriaeth

Offeren Fer yn y Modd Phrygiaidd, Charles Wood (1866-1926)

Parhawn ar ein traed

Gweddi Gasgl

Gweddiwn.

Dad nefol, erfyniwn arnat ganiatáu i'th bobl ras i wrthsefyll temtasiynau'r byd, y cnawd, a'r diafol, ac â phur galon a meddwl dy ddilyn di, yr unig Dduw; trwyddo ef sy'n Grist ein Gwardwr.

Amen.

Eisteddwn

Gair

Salmyddiaeth

V Molaf di âg uniawn galon,
pan y dysgwy'th farnau cyfion.

R Molaf di âg uniawn galon,
pan y dysgwy'th farnau cyfion.

Gwyn eu byd y rhai perffaith eu ffordd, y rhai sy'n rhodio yng nghyfraith Duw.

Gwyn eu byd y rhai sy'n cadw dy farnedigaethau, ac yn dy geisio di â'u holl galon.

**R̄ Molaf di âg uniawn galon,
pan y dysgwy'th farnau cyfion.**

Y rhai nad ydynt wedi gwneud unrhyw ddrwg, ond sy'n rhodio yn dy ffyrdd di.

Yr wyt ti wedi gwneud dy ofynion yn ddeddfau i'w cadw'n ddyfal.

**R̄ Molaf di âg uniawn galon,
pan y dysgwy'th farnau cyfion.**

O na allwn gerdded yn unionsyth a chadw dy ddeddfau!

Yna ni'm cywilyddir os cadwaf fy llygaid ar dy holl orchmynon.

**R̄ Molaf di âg uniawn galon,
pan y dysgwy'th farnau cyfion.**

Fe'th glodforaf di â chalon gywir wrth imi ddysgu am dy farnau cyfiawn.

Fe gadwaf dy ddeddfau; paid â'm gadael yn llwyr.

**R̄ Molaf di âg uniawn galon,
pan y dysgwy'th farnau cyfion.**

Salm 119:1-8
Cerddoriaeth y salm-dôn
Tôn III, pedwerydd terfyniad
Cerddoriaeth yr ymateb
Sam Jones

Darlleniad

Darlleniad o Lythyr Cyffredinol Sant Iago.

Garedigion: Gwyn eu byd y sawl sy'n dal eu tir mewn temtasiwn, oherwydd ar ôl iddynt fynd trwy'r prawf cânt, yn goron, y bywyd a addawodd Sanct Duw i'r rhai sy'n caru'r Santaidd Un. Ni ddylai neb sy'n cael eu temtio ddweud, "Oddi wrth Dduw y daw fy nhemtasiwn"; oherwydd ni ellir temtio Duw gan ddrygioni, ac nid yw Duw ei hun yn temtio neb. Yn wir, pan yw rhywun yn cael eu temtio, eu chwant eu hunain sydd yn eu tynnu ar gyfeiliorn ac yn eu hudo. Yna, y mae chwant yn beichiogi ac yn esgor ar bechod, ac y mae pechod, ar ôl cyrraedd ei lawn dwf, yn cenedlu marwolaeth. Peidiwch â chymryd eich camarwain, fy nghyfeillion annwyl. Oddi uchod y daw pob rhoi da a phob rhodd berffaith. Disgyn y maent oddi wrth Dad goleuadau'r nef; ac iddo ef ni pherthyn na chyfnewid na chysgod troadau'r rhod. O'i fwriad ei hun y cenedlodd ef ni trwy air y gwirionedd, er mwyn inni fod yn fath o flaenffrwyth o'i greaduriaid. Ystyriwch, fy nghyfeillion annwyl. Rhaid i bob un fod yn gyflym i wrando, ond yn araf i lefaru, ac yn araf i ddiogio, oherwydd nid yw dicter dynol yn hyrwyddo cyfiawnder Duw. Ymaith gan hynny â phob aflendid, ac ymaith â'r drygioni sydd ar gynnydd, a derbyniwch yn wylaidd y gair hwnnw a blannwyd ynoch, ac sy'n abl i achub eich eneidiau.

Clywch air bywyd i'n byd.

Diolch a fo i Dduw.

Iago 1:12-21

Codwn ar ein traed, gan droi i wynebu Llyfr yr Efengylau yng Nghorff yr Eglwys

♪ Mawl i ti O Grist, Brenin gogoniant bythol. ♪ **Mawl i ti O Grist, Brenin gogoniant bythol.** ♪ Gwyn eu byd y sawl sy'n dal eu tir mewn temtasiwn, oherwydd ar ôl iddynt fynd trwy'r prawf cânt, yn goron, y bywyd. ♪ **Mawl i ti O Grist, Brenin gogoniant bythol.** ♪ Nid ar fara yn unig y bydd rhywun fyw, ond ar bob gair sy'n dod allan o enau Duw. ♪ **Mawl i ti O Grist, Brenin gogoniant bythol.**

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Gwrandewch yr Efengyl Sanctaidd yn ôl ✠ Sant Mathew.

Gogoniant i ti, O Grist.

Bryd hynny: Arweiniwyd Iesu i'r anialwch gan yr Ysbryd, i gael ei demtio gan y diafol. Wedi iddo ymptydio am ddeugain dydd a deugain nos daeth arno eisiau bwyd. A daeth y temtiwr a dweud wrtho, "Os Mab Duw wyt ti, dywed wrth y cerrig hyn am droi'n fara." Ond atebodd Iesu, "Y mae'n ysgrifenedig: 'Nid ar fara yn unig y bydd rhywun fyw, ond ar bob gair sy'n dod allan o enau Duw.'" Yna cymerodd y diafol ef i'r ddinas sanctaidd, a'i osod ar dwr uchaf y deml, a dweud wrtho, "Os Mab Duw wyt ti, bwrw dy hun i lawr; oherwydd y mae'n ysgrifenedig: 'Rhydd orchymyn i'w angylion amdanat; byddant yn dy godi ar eu dwylo rhag iti daro dy droed yn erbyn carreg.'" Dywedodd Iesu, "Y mae'n ysgrifenedig drachefn: 'Paid â gosod Sanctaidd Un, dy Dduw ar brawf.'" Unwaith eto cymerodd y diafol ef i fynydd uchel iawn, a dangos iddo holl deyrnasoedd y byd a'u gogoniant, a dweud wrtho, "Y rhain i gyd a roddaf i ti, os syrthi i lawr a'm haddoli i." Yna dywedodd Iesu, "Dos ymaith, Satan; oherwydd y mae'n ysgrifenedig: 'Y Sanctaidd Un, dy Dduw a addoli, a'r Sanctaidd Un yn unig a wasanaethi.'" Yna gadawodd y diafol ef, a daeth angylion a gweini arno.

Dyma Efengyl ein Gwaredwr.

Moliant i ti, O Grist.

Mathew 4:1-11

Eisteddwn ar gychwyn y bregeth

Pregeth yn y gyfres “Mab y Duw Byw”

Rhagarweiniad

A hwythau ar gyrion Caersalem, ar ddechrau’u taith i wynebu yno Ddioddefaint ac Atgyfodiad, gofynnodd Iesu i’w ddisgyblion, “Pwy meddwch chwi ydwyf fi?” Ateb eofn Sant Pedr yw, “Ti yw Mab y Duw byw.” Mae Duw wastad yn ein hwynebu ni â’r un cwestiwn, gan wahodd ein datganiad, ein dealltwriaeth. Roedd y bedwaredd ganrif yn gyfnod pan y devai Esgobion ynghyd i gynnig ateb ffurfiol i gwestiwn taer Duw, a bu i’r rhai a ymgasglodd yn Nicea yn 325 yn gosod eu dealltwriaeth yng Nghredo Nicea. Wrth inni deithio’r Grawys hwn tuag at ddirgelion Dioddefaint ac Atgyfodiad Crist, bydd ein cyfres o bregethau’n archwilio datganiadau enwog y Credo am natur Iesu Grist, Mab y Duw byw.

Yr Is-Ddeon

Ar derfyn y bregeth, codwn ar ein traed

Credo

Ar y cyd, gadewch inni gadarnhau ein ffydd.

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn Nuw Dad,
a greodd bopeth sydd.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Fab Iesu Grist,
a brynodd ddynolryw.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Ysbryd Glân,
sy’n rhoi bywyd i bobl Dduw.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn un Duw,
✠ Dad, Mab ac Ysbryd Glân.
Amen.**

Ymbiliau

Gyda’n holl galon a’n holl feddwl gweddiwn ar Dduw.

Eisteddwn neu benliniwn

Dduw hollgyfoethog, llenwa â’th Ysbryd gorff Crist, yr Eglwys. Tywysa Andrew, ein Hesgob ac Archesgob Cymru, David, Darpar Esgob Enlli. Dyro iddynt, gyda ni, hiraeth i godi Croes Crist ac i amgyffred ei gogoniant dirgel.

✠ O Dduw, yn dy drugaredd,
✠ **Gwrando ein gweddi.**

Dduw hollgyfoethog, cryfhá'r rhai yn ein plith sy'n paratoi ar gyfer Bedydd a Bedydd Esgob. Dysg iddynt beth mae'n ei olygu i farw ac chyfodi gyda Christ, a'u paratoi i dderbyn anadl ei Ysbryd.

Y O Dduw, yn dy drugaredd,

R **Gwrando ein gweddi.**

Dduw hollgyfoethog, edrych yn dy drugaredd ar y byd a garaist gymaint nes anfon dy Fab i'w garu i'r eithaf. Cudd dan gysgod dy adain bobl ddioddefus Wcráin, Gaza ac Israel.

Y O Dduw, yn dy drugaredd,

R **Gwrando ein gweddi.**

Dduw hollgyfoethog, dwg dangnefedd trwy glwyfau Crist i bawb dan orthrwm afiechyd, gofid neu boen, hyd y medrent, trwy ddioddffaint Crist, adnabod eu hiachawdwriaeth. O'n cymuned ni, gweddiwn yn ôl eu henw dros [...] .

Y O Dduw, yn dy drugaredd,

R **Gwrando ein gweddi.**

Dduw hollgyfoethog, dal yn dy goflaid bawb sydd wedi rhodio ffyrdd sancteiddrwydd ac sydd wedi gadael y byd hwn yn dy gyfeillgarwch.

Gweddiwn arnat dros y diweddar ymadawedig sy'n hysbys i ni, gan weddiö yn ôl eu henw dros [...], a thros y rhai cedwir eu gŵyl goffa'r dyddiau hyn, yn eu plith [...].

Y Gorffwys tragwyddol dyro iddynt, O Dduw.

R **A llewyrched goleuni gwastadol arnynt.**

Y ✕ Gorffwysed hwy mewn tangnefedd.

R **A chyfodi mewn gogoniant.**

Gan osod wrth Fwrdd yr Allor ein hymbiliau trosom ein hunain a phawb yr ydym wedi eu cymeradwyo i ofal Duw, ac yng nghwmni Mair Mam Duw, Deiniol, Fra Angelico, Polycarp, a holl Saint Enlli, a hwythau'n gyfeillion i Grist, cyd-weddiwn:

Y Dad trugarog,

R **Derbyn y gweddiâu hyn
er mwyn dy Fab, ein Gwardwr Iesu Grist.
Amen.**

Codwn ar ein traed, a gwneir Casgliad yn ystod yr emyn

Cymun

Emyn

Yn dy law y mae f'amserau,
ti sy'n trefnu 'nyddiau i gyd,
ti yw lluniwr y cyfnodau,
oesoedd a blynyddoedd byd;
rho dy fendith, rho dy fendith
ar y Grawys sanctaidd hwn.

Yn dy law y mae f'amserau,
oriau'r bore a'r prynhawn,
ti sy'n rhoddi y tymhorau,
amser hau a chasglu'r grawn;
gad im dreulio, gad im dreulio
oriau'r flwyddyn yn dy waith.

Yn dy law y mae f'amserau,
amser gwynfyd, amser croes,
amser iechyd digymylau
a chysgodion diwedd oes;
gad im mwyach, gad im mwyach
dreulio 'nyddiau yn dy law.

Geiriau

Nantlais (William Nantlais Williams; 1874-1959)

Cerddoriaeth | "Llwynbedw"

John Thomas Rees (1857-1949)

Parhawn ar ein traed tan y rhannwn y Tangnefedd

Offrwm

Deuwn i'r fangre hon â'r bara sy'n gynhaliaeth.

Fe ddaw inni'n fara'r bywyd.

Deuwn i'r fangre hon â'r gwin sy'n mwyneiddio.

Fe ddaw inni'n waed einioes y byd.

Gweddi Ewcharistaidd

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Dyrchefwch eich calonnau.

Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'r Arglwydd ein Duw.

lawn yw rhoi ein diolch a'n clod.

lawn yn wir, ein dyletswydd a'n llawenydd bob amser ac ym mhob lle, yw diolch i ti, Dad Sanctaidd, hollalluog a bythfywiol Dduw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd.

A brofwyd ym mhob peth, ond na phechodd. Trwy ei ras medrwn drechu pob drygioni a byw mwyach nid i ni ein hunain ond i'r un a fu farw trosom ac a atgyfodwyd.

Felly, gyda llu'r angylion a holl gwmpeini'r nef, cyhoeddwn ogoniant dy enw ac ymuno â hwy yn eu hemyn diderfyn o fawl:

Sanctaidd, sanctaidd, sanctaidd Arglwydd, Duw gallu a nef, nef a daear sy'n llawn o'th ogoniant. Hosanna yn y goruchaf.

✠ Bendigedig yw'r hwn sy'n dyfod yn Enw'r Arglwydd. Hosanna yn y goruchaf.

Cerddoriaeth

Offeren Fer yn y Modd Phrygiaidd, Charles Wood (1866-1926)

Parhawn ar ein traed

Pob moliant a diolch i ti, y gwir a'r bywiol Dduw, Crëwr pob peth, Rhoddwr bywyd. Lluniaist ni ar dy ddelw dy hun, ond yr ydym ni wedi difwyno'r ddelw honno a syrthio'n brin o'th ogoniant. Rhoddwn ddiolch i ti am anfon dy Fab i rannu ein bywyd ni; fe'i hildiaist i farwolaeth fel y câi'r byd ei achub, a'i atgyfodi oddi wrth y meirw fel y bo i ni fyw ynddo ef, ac yntau ynom ninnau.

Sancteiddia â'th Ysbryd y bara hwn a'r gwin hwn, dy roddion inni, fel y bônt i ni yn gorff a gwaed ein Hiachawdwr, Iesu Grist.

Y nos y bradychwyd ef, cymerodd fara ac, wedi rhoi diolch, fe'i torrodd a'i roi i'w ddisgyblion, gan ddweud, Cymerwch, bwytwch; hwn yw fy nghorff a roddir drosoch: gwnewch hyn er cof amdanaf. ✠

Yr un modd ar ôl swper cymerodd y cwpan, ac, wedi rhoi diolch, fe'i rhoddodd iddynt, gan ddweud, Yfwch o hwn bawb, oherwydd hwn yw fy ngwaed o'r cyfamod newydd a dywelltir drosoch a thros lawer er maddeuant pechodau: gwnewch hyn bob tro yr yfwch ef er cof amdanaf. ✠

Cyhoeddwn ddirgeledd y ffydd.

Bu farw Crist.

Atgyfododd Crist.

Daw Crist mewn gogoniant.

Fel y gorchmynnodd ef inni, O Dad, yr ydym yn cofio Iesu Grist, dy Fab. Gan gyhoeddi ei farwolaeth fuddugoliaethus, a chan ymlawenhau yn ei atgyfodiad, a disgwyl iddo ddod mewn gogoniant, deunw â'r bara hwn a'r cwpan hwn i ti. Derbyn ein haberth o ddiolch a moliant.

Adfer ac adfywia dy holl bobl, adnewyddu ni a phawb y gweddiwn trostynt â'th ras a'th ✠ fendith nefol a derbyn ni yn y diwedd gyda'th holl saint i'r llawenydd diderfyn hwnnw a addawyd inni gan dy Fab, ein Harglwydd Iesu Grist.

Trwyddo ef, gydag ef, ynddo ef, yn undod yr Ysbryd Glân, eiddot ti, Dad hollalluog, yw pob anrhydedd a gogoniant, yn oes oesoedd.

✠ **Amen.**

Parhawn ar ein traed

Gweddi'r Arglwydd

Fel y dysgodd ein Hiachawdwr ni, gweddiwn yn hyderus:

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy enw, deled dy deyrnas, gwneler dy ewyllys; megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd. Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol a maddau i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; eithr gwared ni rhag drwg. Canys eiddot ti yw'r deyrnas, a'r gallu, a'r gogoniant, yn oes oesoedd. Amen.

Tangnefedd

Dy gorff drylliedig, llwch ein llwch a chnawd ein cnawd,
dan glwyfau dy gariad tangnefeddus,
ddaw'n gyflawn inni mewn tangnefedd.

Tangnefedd y Bythol Dduw a fo gyda chwi bob amser.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Rhannwn arwydd o Dangnefedd.

Rhannwn arwydd o Dangnefedd; yna penliniwn neu eisteddwn

Torri

Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: trugarha wrthym.
Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: trugarha wrthym.
Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: dyro inni dangnefedd.

Cerddoriaeth

Offeren Fer yn y Modd Phrygiaidd, Charles Wood (1866-1926)

Cymuno

✠ Iesu yw Oen Duw sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd.
Gwyn eu byd y rhai a elwir i'w swper.

**Waredwr, nid wyf yn deilwng i'th dderbyn,
ond dywed y gair a chaf fy iacháu.**

Deuwn i Gymuno, gan ddilyn cyfarwyddyd y Stiwardiaid, o'r Afrlladen Sagrafennol ac, os y dymunwn, o'r Gwerthfawr Waed

Motét

Golch fi yn llwyr ddwys oddi wrth fy anwiredd, a glanha fi oddi wrth fy mhechod. Glanha fi ag isop, a mi a lanheir: golch fi, a byddaf wynnach na'r eira.

Geiriau

Salm 51:2, 7

Cerddoriaeth

David Evans (1874-1948)

Ar ôl i bawb Gymuno, safwn i ganu'r emyn

Mae'r gwaed a redodd ar y Groes
o oes i oes i'w gofio;
rhy fyr yw tragwyddoldeb llawn
i ddweud yn iawn amdano.

Prif destun holl ganiadau'r nef
yw "Iddo ef" a'i haeddiant;
a dyna sain telynu glân
ar uchaf gân gogoniant.

Mae hynod rinwedd gwaed yr Oen
a'i boen wrth achub enaid
yn seinio'n uwch ar dannau'r nef
na hyfryd lef seraffiaid.

Mhen oesoedd rif y tywod mân
ni fydd y gân ond dechrau;
rhyw newydd wyrth o'i angau drud
a ddaw o hyd i'r golau.

Ni thraethir maint anfeidrol werth
ei aberth yn dragywydd:
er treulio myrdd o oesoedd glân
ni fydd y gân ond newydd.

Geiriau

Robert ap Gwilym Ddu (Robert Williams; 1766-1850)

Cerddoriaeth | "Sŵt Columba"

Alaw werin Wyddelig

Parhawn ar ein traed

Ymadael

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Rhodded Crist ras i chwi gynyddu mewn sancteiddrwydd, ymwadu â chwi eich hunain, codi eich croes, a'i ddilyn ef; a bendith Duw hollalluog, y Tad, ✠ y Mab, a'r Ysbryd Glân, a fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad.

Amen.

Awn ymaith mewn tangnefedd.

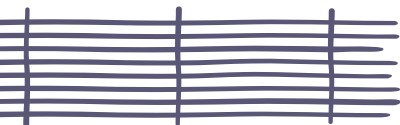
Yn Enw Crist. Amen.

Parhawn ar ein traed hyd nes i'r gweinidogion ymadael; yna eisteddwn neu ymadael

Offrymddarn ar yr organ

Ymdeithgan o "Richard III", William Walton (1902-1983)

Hysbys

Astudiaeth nos Fercher y Grawys “Cofia dy gyfamod byth” Dirnad hynt y berthynas Gristnogol-Iddewig

Mae'r berthynas rhwng Cristnogaeth ac Iddewiaeth yn ddwys, yn goeth ac yn gymhleth. Bydd ein hastudiaeth nos Fercher y Grawys yn amlygu sut y gall Cristnogion, yn arbennig, adnabod ac amgyffred y berthynas honno.

Mae'r Grawys yn amser teimladwy i fyfyrion ar y berthynas rhwng Cristnogaeth ac Iddewiaeth, gan fod yr Wythnos Fawr yn aml wedi bod yn foment o elyniaeth tuag at Iddewiaeth.

Bydd ein hastudiaeth nos Fercher y Grawys yn archwilio sut y gall Cristnogion ddyfnhau ein dealltwriaeth o Iddewiaeth, addysgu ein hunain am wrth-Iddewiaeth Gristnogol, a chamu i ddyfodol ffrwythlon o gydweithio rhyng-ffydd.

Cynhelir y sesiynau ar 21 Chwefror, 6 Mawrth a 20 Mawrth am 6.00pm ar Zoom, a byddant yn para awr.

Manylion Zoom

Cyfarfod 854 3228 9617

Côd 297609

Nosweithiau Mercher eraill yn ystod y Grawys

Bydd ein cyfres o bregethau Grawys, sy'n canolbwyntio ar Gredo Nicea, yn cael ei harchwilio mewn sesiwn ar-lein arbennig ar Zoom am 6.00pm ar 28 Chwefror. Rydym wrth ein bodd mai'r Dr Robin Ward, Prifathro Tŷ San Steffan, Rhydychen, fydd yn arwain y sesiwn hon. Bydd y nos Fercher arall yn ystod Grawys, 13 Mawrth, yn cael ei chysegru i'n Cymun ar Gân misol newydd dros y Meirw, a gynhelir yn y Gangell am 5.30pm, a lle bydd gosodiad Fauré o'r Requiem yn cael ei ganu.

Datganiadau Cerdd Dydd Iau

Cynhelir ein Datganiadau Cerdd Dydd Iau – cerddoriaeth amhrisiadwy â mynediad am ddim – bob dydd Iau am 1.15pm. Rhoddir y datganiad yr wythnos hon gan Jane Eminson (ffliwt) a Peter Morris (organ), gan gynnwys cerddoriaeth o'r 18fed i'r 20fed ganrif.

Yr wythnos

Heddiw | Today

3.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Ymatebion | Responses, Byrd;
Gwasanaeth Hwyrrol yn B leiaf |
Evening Service in B minor, Noble;
Thou knowest, Lord, Purcell; Adagio
yn | in E, Bridge

Dydd Llun | Monday | Fra Angelico

12.30pm Cymun | Eucharist

5.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Dydd Mawrth | Tuesday

9.30am Camau Bach

12.30pm Cymun | Eucharist

5.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Dydd Mercher | Wednesday

12.30pm Cymun | Eucharist

6.00pm | Zoom Astudiaeth y Grawys | Lent Study

Dydd Iau | Thursday

12.30pm Cymun | Eucharist

1.15pm Datganiad | Recital

2.00pm | Eglwys y Groes Cymun | Eucharist

5.30pm Gosber ar Gân a Bendithiad y Sagrafen Fendigaid | Choral Evensong with Benediction of the Blessed Sacrament

Dydd Gwener | Friday | Polycarp

12.30pm Cymun | Eucharist

Dydd Sadwrn | Saturday

12.30pm Cymun | Eucharist

25 Chwefror | Ail Sul y Grawys

25 February | The Second Sunday of Lent

8.15am Holy Eucharist

9.15am Cymun Bendigaid ar Gân

Yr Is-Ddeon yn pregethu yn ein cyfres bregethu, "Mab y Duw byw"
Offeren fer, Palestrina; Yr Arglwydd yw fy Mugail, Elwyn-Edwards; Tocata yn D leiaf, Froberger

11.00am Choral Holy Eucharist

The University & Community Chaplain preaching in our sermon series, "Son of the living God"

Collegium Regale Communion Service, Howells; Wash me thoroughly, Wesley; Prelude in F minor, BWV 534, Bach

3.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Ymatebion | Responses, Spicer; Ail Wasanaeth Hwyrrol | Second Evening Service, Leighton; Remember, O Lord, Harvey; O Lamm Gottes, unschuldig, BWV 618, Bach

---

Ein gweddi

Yn glâf Joy Levine, offeiriad; John Watkin Jones; Bill Lovelock

A fu farw'n diweddar Jayne Johnson; John Duggan; Dafydd Wynne; Cynthia Hutchinson; Kevin Bowles

Gŵyl goffa Muriel Mary White (22)

Diogelu

Mae diogelu plant ac oedolion sydd mewn perygl yn hanfodol, ac rydym wedi ymrwymo i feithrin amgylchedd lle mae pawb yn gallu addoli a chymryd rhan ym mywyd Cadeirlan Deiniol Sant yn ddiogel. Os oes gennych unrhyw bryderon, codwch nhw ar unwaith gydag aelod o dîm y Gadeirlan.

Cynaliadwyedd a chaniatâd

Rydym yn defnyddio papur sydd wedi ei ailgylchu 100% a'i gynhyrchu â charbon deuocsid isel.

Caiff cynifer o'n gwasanaethau'n eu ffyrddio arlein, ac mae'r recordiad ar gael wedi hynny ar sianel YouTube y Gadeirlan. Efallai y bydd ffotograffydd swyddogol ar ddyltyswydd. Mae eich presenoldeb yn gyfystyr â'ch caniatâd i gael eich cynnwys mewn unrhyw ffilmio, tynnu lluniau, recordio sain neu ddarlledu. Os nad ydych am i ffotograff ohonoch chi neu blentyn yn eich gofal gael ei ddefnyddio gan y Gadeirlan, siaradwch ag aelod o dîm y Gadeirlan.

Cydnabyddiaethau

Atgynhyrchir deunydd yn y drefn hon o wasanaeth o dan CLL 280874. Mae'r gwasanaeth hwn yn cynnwys rhannau o'r **Drefn ar gyfer y Cymun Bendigaid 2004** hawlfraint © Gwasg yr Eglwys yng Nghymru 2004 Mae'r llithoedd a'r salmyddiaeth Gymraeg yn seiliedig ar **The New Revised Standard Version of the Bible** ac **Y Beibl Cymraeg Newydd: Argraffiad Diwygiedig**. Daw cytgan y salmyddiaeth Gymraeg o Nicander, **Y Psallwyr** (1850) a'r salmyddiaeth Saesneg o **The Saint Helena Breviary** (2019).

Darlun clawr

Ar y clawr ceir manylyn o eicon ôl-Bysantaidd o'r 16eg ganrif o Esgobion Cyngor Cyntaf Nicaea, gan Michael Damaskinos (1530-1593).

Cefnogaeth

Caiff y fangre sanctaidd hon llawn ffydd, gobaith a chariad, a phopeth sy'n digwydd yma, ei chynnal gan eich haelioni chi.

1 I roi rhodd ar-lein ar eich ffôn heddiw, sganwch y cod QR isod.

2 Defnyddiwch ein peiriant rhoi digyswllt yng nghefn Corff yr Eglwys i dapio cerdyn neu ffôn.

Trwy roi rhodd, byddwch yn ein helpu i barhau â'n gwaith hanfodol.

Eglwys Gadeiriol ac Archesgobol

Deiniol Sant ym Mangor

The Cathedral & Metropolitan Church of Saint Deiniol in Bangor

Esgob ac Archesgob Cymru
Bishop & Archbishop of Wales

Y Parchedicaif | The Most Revd Andrew John

Is-Ddeon | Sub-Dean

Canon Siôn B. E. Rhys Evans

sionrhys Evans@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon dros Fywyd Cynulleidfaol

Canon for Congregational Life

Canon Tracy Jones

tracyjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Caplan Prifysgol a Chymuned

University & Community Chaplain

Y Parchg | The Revd Neville Naidoo

nevilnaidoo@eglwysyngnghymru.org.uk

Is-Ganon | Minor Canon

Y Parchg | The Revd Josie Godfrey

josiegodfrey@eglwysyngnghymru.org.uk

Cyfarwyddwr Cerdd | Director of Music

Joe Cooper

joecooper@eglwysyngnghymru.org.uk

Organydd | Organist

Martin Brown

martinbrown@eglwysyngnghymru.org.uk

Ail-gantor | Succentor

Sam Jones

samjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Cydlynnydd Gweinidogaeth Deulu

Family Ministry Coordinator

Yasmin de Rosa

yasminderosa@eglwysyngnghymru.org.uk

Clochydd | Sacrist

Aine Guy

aineguy@eglwysyngnghymru.org.uk

Trysorydd | Treasurer

Kelly Edwards

kellyedwards@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon Secundus a Darpar Esgob Enlli

Canon Secundus & Bishop Designate of Bardsey

Canon David Thomas Morris

davidmorris@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon Emeritws | Canon Emeritus

Canon Angela Williams

Aelodau o Goleg Offeiriadol y Gadeirlan

Members of the Cathedral's College of Priests

Y Parchg Ddr | The Revd Dr John Prysor-Jones,

y Tra Pharchg Athro | the Very Revd Prof.

Gordon McPhate, y Parchg | the Revd Peter

Kaye

Darllenydd | Reader

Elma Taylor

Caplaniaid Anna | Anna Chaplains

Jane Coutts, Anne Eyre, Elma Taylor

Pensaer y Gadeirlan | Cathedral Architect

Simon Malam

Rhif elusen | Charity number 1158340